

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache,

judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de avocatul Ciobanu-Nițuleac Vladimir în numele succesorului părții vătămate Dulea Marcela și inculpata Zavtoni Axenia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017, în cauza penală în privința lui

Diug Valentina Xxxxx,

născută la xxxx, originară din s.xxxx, r-nul xxxx, domiciliată în mun.xxxx, str.xxxx, ap.xxxx.

Zavtoni Axenia Xxxxx,

născută la xxxx, originară din s.xxxx, r-nul xxxx, domiciliată în mun.xxxx, str.xxxx, ap.xxxx.

Gladun Valeriu Xxxxx,

născut la xxxx, originar din s.xxxx, r-nul xxxx, domiciliat în mun. xxxx, str.xxxx, ap.xxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 15 octombrie 2013 - până la 13 august 2015 (instanța de fond);*
- 2. de la 15 septembrie 2015 - până la 28 martie 2016, de la 22 decembrie 2016 – până la data de 30 mai 2017 (instanța de apel);*
- 3. de la 13 iunie 2016 - până la 15 noiembrie 2016, de la 08 noiembrie 2017 - până la 17 ianuarie 2018 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău din 13 august 2015, au fost condamnați:

- *Diug Valentina, Zavtoni Axenia și Gladun Valeriu* în baza art.213 lit.a) Cod penal, la 2 ani închisoare, fiecare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de medic sau altă funcție în domeniul practicării medicinei pe o perioadă de 4 ani, fiecare, iar în temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa închisorii a fost suspendată

condiționat, pe un termen de probă de 2 ani, fiecăruia.

Prin aceeași sentință, *Romanova Nina* a fost achitată de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.213 lit.a) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de reprezentantul legal al părții vătămate Dulea Marcela, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, la 26 octombrie 2011, Diug Valentina, Zavtoni Axenia și Gladun Valeriu, participând la nașterea gravidei Dulea Marcela, au încălcat din neglijență regulile și metodele de acordare a asistenței medicale, și anume - *Diug Valentina*, aflându-se în IMSP ICSOSM și C, acționând în calitate de conferențiar universitar, șef de studii la catedra Obstetrică și ginecologie USMF și consultant al ICSOSM și C în secția de obstetrică, *Zavtoni Axenia*, acționând în timpul nașterii în calitate de moașă, nu au monitorizat corespunzător evoluția travaliului, iar Zavtoni Axenia a inițiat partograma pacientei Dulea Marcela cu întârziere de 3 ore; nu au efectuat cardiotocograma pacientei nefiind stabilit timpul exact al debutului travaliului; la debutul distociei dinamice (insuficienței forțelor de travaliu, la orele 06.00) nu a fost evaluată repetat dilatarea colului uterin și efectuate cardiotocograma (CTG) pacientei și monitorizarea electronică a fătului (MEF); a aplicat perfuzia de oxitocină la ora 08.00, înainte de verificarea tactului vaginal și nu a efectuat monitorizarea electronică a fătului după aplicarea perfuziei; a verificat cu întârziere tactul vaginal, fapt ce a dus la luarea întârziată a deciziei de stimulare a travaliului cu oxitocină; contrar prevederilor protocolului clinic instituțional al IMSP ICSOSM și C, de perfuzie a oxitocinei, deși la ora 08.30, la pacientă erau contracții efective, a fost mărită progresiv viteza de perfuzie a oxitocinei, ce a dus la un travaliu hiperkinetic și o dilatare fulminantă (fulgerătoare) a colului uterin, de la 5 la 10 cm în intervalul orelor 08.30-9.15, ca urmare ce a dus la o suferință fetală acută a fătului intrauterin, iar pentru preîntâmpinarea leziunii cerebrale definitive a fătului nu a indicat operația cezariană; a ignorat prevederile pct.B.3 (C.5.1-C.5.2) al protocolului clinic instituțional al IMSP ICSOSM și C, prin care în caz de hiperstimulare uterină, urma să sisteze administrarea soluției de oxitocină, plasarea gravidei în decubit dorsal stâng, administrarea O₂ prin mască și efectuarea urgentă a tocolizei; în perioada de expulzie a fătului nu i-a aplicat lui Dulea Marcela, inhalația de O₂, prin mască și efectuarea urgentă a tocolizei; în perioada de expulzie a fătului nu i-a aplicat lui Dulea Marcela, inhalația de O₂, prin mască și manevrele de naștere vaginală operativă ventuza obstetricală, Forceps sau operație cezariană; contrar prevederilor protocolului clinic

instituțional al IMSP ICSOSM și C, de perfuzie a oxitocinei, în momentul expulziei, au continuat perfuzia de oxitocină, nu a atenționat neonatologul despre cursul patologic al nașterii, fapt ce a condiționat aplicarea întârziată a procedeelelor de resuscitare a fătului grav afectat, ce a dus la apariția schimbărilor ireversibile și a instalării unei leziuni cerebrale definitive la făt și invalidizarea ulterioară a acestuia;

- *Gladun Valeriu*, deținând funcția de șef de secție obstetrică, a ignorat prevederile ordinului IMSP ICSOSM și C nr.01-19/92 din 28.07.2006 cu privire la reglementarea nașterilor la solicitare, a admis participarea la nașterea gravidei Dulea Marcela, a confirențiarului universitar, șef de studii al catedrei Obstetrică și ginecologie USMF, Diug Valentina, și la fel, nu a monitorizat corespunzător evoluția travaliului, nu a efectuat cardiotocograma pacientei nefiind stabilit timpul exact al debutului travaliului; la debutul distociei dinamice (insuficienței forțelor de travaliu, la ora 06.00) nu a fost evaluată repetat dilatarea colului uterin și efectuate CTG (cardiotocograma) pacientei Dulea Marcela și MEF (monitorizarea electronică a fătului); a aplicat perfuzia de oxitocină la ora 08.00, înainte de verificarea tactului vaginal, și nu a efectuat monitorizarea electronică a fătului după aplicarea perfuziei; a verificat cu întârziere tactul vaginal, fapt ce a dus la luarea întârziată a deciziei de stimulare a travaliului cu oxitocină; contrar prevederilor protocolului clinic instituțional al IMSP ICSOSM și C, de perfuzie a oxitocinei, deși la ora 08.30, la pacientă erau contracții efective, a fost mărită progresiv viteza de perfuzie a oxitocinei, ce a dus la un travaliu hiperkinetic și o dilatare fulminantă (fulgerătoare) a colului uterin, de la 5 la 10 cm în intervalul orelor 08.30-9.15, ca urmare a dus la o suferință fetală acută a fătului intrauterin, iar pentru preîntâmpinarea leziunii cerebrale definitive a fătului nu a indicat operația cezariană; a ignorat prevederile pct.B.3 (C.5.1-C.5.2) al protocolului clinic instituțional al IMSP ICSOSM și C, prin care în caz de hiperstimulare uterină, urma să sisteze administrarea soluției de oxitocină, plasarea gravidei în decubit dorsal stîng, administrarea O₂ prin mască și efectuarea urgentă a tocolizei; în perioada de expulzie a fătului nu a aplicat parturientei Dulea Marcela, inhalația de O₂, prin mască și manevrele de naștere vaginală operativă ventuza obstetricală, Forceps sau operație cezariană; contrar prevederilor protocolului clinic instituțional al IMSP ICSOSM și C, de perfuzie a oxitocinei, în momentul expulziei, au continuat perfuzia de oxitocină; a ignorat prevederile protocolului clinic instituțional al IMSP ICSOSM și C, cu privire la aplicarea ventuzei sau a forcepsului obstetrical, a aplicat parturientei, procedeul neaprobat „Kristeler”, nu a atenționat neonatologul despre cursul patologic al nașterii, fapt ce a condiționat aplicarea întârziată a procedeelelor de resuscitare a fătului grav

afectat, ce a dus la apariția schimbărilor ireversibile și a instalării unei leziuni cerebrale definitive la făt și invalidizarea ulterioară a acestuia.

În consecință, din cauza încălcărilor admise, precum și a inacțiunilor medicilor Diug Valentina și Gladun Valeriu, și a personalului medical Zavtoni Axenia, care au participat la primirea nașterii, nu au depistat instalarea suferinței acute fetale și starea gravă a fătului, ca urmare copilul Dulea Bianca s-a născut cu diagnosticul „asfixie obstetricală gravă”, ce reprezintă consecințe definitive și implică, din punct de vedere medico-legală, infirmitate fizică și psihică a nou-născutei.

2.1. De către organul de urmărire penală Romanova Nina a fost învinuită de faptul că, activând în calitate de medic obstetrician-ginecolog în IMSP ICSOSM și C, la 26 octombrie 2011, fiind de gardă în sala de nașteri a instituției, a primit la internare gravida Dulea Marcela, în al cărei proces de naștere a încălcat din neglijență regulile și metodele de acordare a asistenței medicale, nu a monitorizat corespunzător evoluția travaliului, a inițiat partograma pacientei cu întârziere de 3 ore; nu a efectuat cardiotocograma ei nefiind stabilit timpul exact al debutului travaliului; la debutul distociei dinamice (insuficienței forțelor de travaliu, la orele 06:00) nu a fost evaluată repetat dilatarea colului uterin și efectuate CTG (cardiotocograma) pacientei și MEF (monitorizarea electronică a fătului); a aplicat perfuzia de oxitocină la ora 08.00, înainte de verificarea tactului vaginal și nu a efectuat monitorizarea electronică a fătului după aplicare perfuziei, fapt ce a dus la luarea întârziată a deciziei de stimulare a travaliului cu oxitocină.

În consecință, din cauza încălcărilor admise, precum și a inacțiunilor medicilor Diug Valentina, Gladun Valeriu, Romanova Nina și a personalului medical Zavtoni Axenia, care au participat la primirea nașterii, nu au depistat instalarea suferinței acute fetale și starea gravă a fătului, copilul Dulea Bianca s-a născut cu diagnosticul „asfixie obstetricală gravă”, ce reprezintă consecințe definitive și implică din punct de vedere medico-legală infirmitate fizică și psihică a nou-născutei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, reprezentantul legal al părții vătămate Dulea M., inculpata Diug V., avocatul Bosîi I. în numele lui Gladun V. și avocatul Dodon I. în numele lui Zavtoni A., care au solicitat:

- procurorul, casarea acesteia în partea achitării lui Romanova N., cu pronunțarea unei noi hotărâri, de condamnare conform învinuirii înaintate, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de medic sau altă funcție în domeniul practicării medicinei pe o perioadă de 5 ani, iar în temeiul art.90 Cod penal, a suspenda condiționat executarea pedepsei pe un termen de

probă de 3 ani, totodată să fie casată sentința în partea stabilirii pedepselor inculpaților Diug V., Zavtoni A. și Gladun V., cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care să le fie stabilită pedeapsa a câte 3 ani închisoare, fiecăruia, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de medic sau altă funcție în domeniul practicării medicinei pe o perioadă de 5 ani, iar conform art.90 Cod penal, a suspenda condiționat executarea pedepsei pe un termen de probă de 3 ani.

În argumentarea apelului, a invocat că în partea achitării inculpatei Romanova N., instanța greșit a apreciat juridic faptele constatate în urma administrării materialului probator, că acestea urmau a fi examinate din punct de vedere disciplinar, dar nu penal, de rând ce prin dispoziția ordinului din 28.07.2006 au fost interzise nașterile la solicitare, și în cazul dat intervenția medicului obstetrician-ginecolog urma să intervină doar după solicitarea medicului de gardă Romanova N., și numai în cazul complicațiilor, ceea ce demonstrează faptul că inculpata a admis la primirea nașterii un alt medic, fără ca prezența ultimului să fie coordonată de către administrația institutului și în afara limitelor legale; instanța nu a reținut raportul de expertiză efectuat de autoritățile Române, de unde rezultă că mediul de gardă, urma să evalueze corect travaliu paturientei M.Dulea, iar în cazul imposibilității, să o transmită la al doilea medic de gardă, să efectueze activități de ordin medical conform protocoalelor clinice și în final să primească nașterea; vinovăția acestuia se dovedește și prin declarațiile reprezentantului legal Dulea M., a martorilor M.Dulea, I.Moraru, G.Lazareva, A.Varzari, L.Domenti, cât și probele scrise.

Totodată, a indicat că instanța a calificat corect, încadrarea juridică a faptelor în limitele art. 213 lit. a) Cod penal, însă pedeapsa aplicată inculpaților Diug V., Gladun V. și Zavtoni A. este prea blândă în coraport cu impactul social, cât și cu comportamentul inculpaților pe perioada urmăririi penale și cercetării judecătorești, care nu și-au recunoscut vina, au încercat a ascunde și nimici probele, prin distrugerea placentei paturientei M.Dulea, ce urma a fi transmisă obligatoriu examinării patomorfologice, prin indicarea în documentele medicale a unui grad Apgar greșit, în detrimentul gradului real atribuit de neonatolog, confirmat de către experții autorității Române.

- reprezentantul legal al părții vătămate M.Dulea, care a solicitat casarea sentinței în partea achitării lui Romanova N., cu pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de medic sau altă funcție în domeniul practicării medicinei pe o perioadă de 5 ani, din motiv că instanța a apreciat arbitrar și eronat probele și circumstanțele cauzei, deoarece inculpata a ignorat atribuțiile de serviciu, prin care urma să

monitorizeze gravida Dulea M., totodată nefiind de acord cu pedeapsa stabilită inculpaților Diug V., Zavtoni A. și Gladun V., solicitând pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare la 3 ani închisoare, fiecăruia, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de medic sau altă funcție în domeniul practicării medicinei pe o perioadă de 5 ani, fiecare, cu admiterea integrală a acțiunii civile, pe motiv că pedeapsa stabilită este prea blândă, fiind greșit individualizată, deoarece nu s-a reținut de instanță circumstanța agravantă - provocarea prin infracțiune a unor urmări grave; - instanța nu a luat în considerație că inculpații nu și-au recunoscut vina, nu s-au căit de cele comise, nu au conștientizat gravitatea faptelor sale, nu au încercat în nici un mod să înlăture consecințele faptelor sale și nu și-au cerut scuze de la familia sa, astfel că dispunând neexecutarea pedepsei aplicate vinovaților, aceasta nu-și va atinge scopul de corectare a inculpaților, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestora, cât și din partea altor persoane; - instanța eronat a dispus stabilirea cuantumului prejudiciului moral în ordinea procedurii civile, având acces la toate materialele relevante, care au arătat gravitatea suferințelor psihice, prin care au trecut părțile vătămate ca urmare a activității infracționale a inculpaților;

- inculpata Diug V., care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că instanța nu a cercetat direct, multilateral, complet și obiectiv în cadrul ședinței judiciare toate probele, astfel că pripit a conchis că fapta ei conține elementele constitutive ale infracțiunii. Învinuirea adusă este nefondată și contradictorie, deoarece ea activa în calitate de conferențiar universitar, șef de studii la catedra Obstetrică și ginecologie FECMF a USMF, cu un program de lucru de la 08.00-15.00, de unde rezultă că ea nu putea participa la nașterea gravidei Dulea M., această învinuire fiind transcrisă din expertiză. Cele incriminate de fapt intră în obligațiile medicului de gardă, care era Romanova N., aceasta trebuia să monitorizeze corespunzător evoluția travaliului, să efectueze cardiotocograma pacientei, și că operația cezariană se efectuează în I-perioadă de naștere.

- avocatul Bosîi I. în numele inculpatului Gladun V., care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri, prin care să se dispună achitarea lui Gladun V., deoarece fapta nu a fost săvârșită de către acesta, invocând că învinuirea adusă inculpatului este una formală și iluzorie, fără a se determina vinovăția lui și a i se concretiza acțiunile criminale săvârșite de acesta. Vinovăția inculpatului nu a fost probată, iar instanța s-a limitat doar la citarea mărturiilor depuse în respectiva cauză penală, fără a le da o apreciere corespunzătoare; - a apreciat arbitrar circumstanțele cauzei, inclusiv cele ce se referă la participatia lui Gladun V. în procesul de naștere a lui M.Dulea și capacitatea decizională a acestuia în cadrul IMSP ICSOSM și C, de rând ce dânsul avea în subordinea lui 7

săli de naștere, pe care le monitoriza, iar personal a primit o naștere complicată împreună cu medicul Mustață V., în salonul nr.1, la care fusese chemat de către ultima. Cât privește circumstanța că Gladun V. a intrat în salon și se interesa de situația de fapt a paturientei M.Dulea, nu-i poate fi implicată ca săvârșirea unei culpe, deoarece paturienta o avea permanent lângă ea pe medicul la solicitare Diug V. și moașa Zavtoni A., care și urma să poarte răspundere personală pentru buna desfășurare și evoluție a nașterii. Consideră incorecte sunt concluziile instanței, precum că inculpatul a cunoscut despre administrarea oxitocinei de către medicul Diug V. și că a adoptat decizia de administrare a acestui preparat de comun acord, iar apoi nu a efectuat o monitorizare eficientă a paturientei, pe când administrarea preparatului a fost luată de sine-stătător de către V.Diug, aceasta era obligată să monitorizeze paturienta, fapt care rezultă și din fișa de observație, care a fost întocmită și semnată personal de către V.Diug; - concluzia din raportul de expertiză nr.A.5/8963/2012 este una corectă, însă din acest raport nu reiese care medic concret urma să efectueze monitorizarea; - inculpatul nu poate fi responsabil de consecințele survenite, doar pentru consultațiile episodice efectuate de către acesta, deoarece Dulea M. a avut o înțelegere cu Diug V. ca ultima să-i primească nașterea, precum și o astfel de înțelegere a avut-o și cu A.Zavtoni, care și urmează să poarte toate consecințele negative și pozitive;

- avocatul Dodon I. în numele lui A.Zavtoni, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că fapta nu a fost comisă de ea. Instanța de fond nu a determinat în cadrul cercetării judecătorești, care anume reguli de acordare a asistenței medicale au dus la agravarea stării de sănătate a nou-născutului și cine anume a comis acele încălcări. Potrivit învinuirii faptele descrise au fost puse în sarcina și celorlalți inculpați, pe când aceștia nu puteau să le comită concomitent reieșind din atribuțiile de serviciu ale fiecăruia în parte, și că acestea nu pot constitui abateri sau încălcări comise de moașă, fiindcă acele erori medicale indicate în învinuire nu puteau fi comise de către Zavtoni A., în atribuțiile căreia rezidă doar primirea manuală a nașterii, dânsa nu conduce nașterea, nu poate diagnostica pacienta, nu poate indica sau stopa administrarea de oxitocină sau a altor medicamente, fapt confirmat și de expertul audit Moldovanu M. Moașa putea fi atrasă la răspunderea penală doar în cazul când s-a constatat încălcări specifice activității de moașă, adică greșeli în primirea manuală a nașterii sau neexecutarea indicațiilor medicului. Consecințele survenite care au s-au soldat negativ asupra sănătății victimei se datorează unor erori în acordarea asistenței medicale legate de administrarea incorectă a oxitocinei, care a fost administrată paturientei de către medicul Diug V., iar administrarea ori stoparea administrării acesteia o poate lua doar medicul.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2016, apelurile declarate de procuror, inculpata Diug V., avocatul Bosîi I. în numele inculpatului V.Gladun, avocatul Dodon I. în numele inculpatei A.Zavtoni au fost respinse ca nefondate, admis apelul declarat de reprezentantul

legal al părții vătămate Dulea M., casată parțial sentința în latura civilă și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, prin care:

Acțiunea civilă înaintată de reprezentantul legal al părții vătămate M.Dulea a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea în beneficiul acesteia de la V.Diug, V.Gladun și A.Zavtoni, în mod solidar, prejudiciu moral în sumă de xxxx lei și cheltuieli judiciare în sumă de xxxx lei. În rest, sentința a fost menținută.

5. Instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, prin efectuarea atât a unei aprecieri proprii asupra veridicității fiecărui mijloc de probă în parte, cât și a unei aprecieri în ansamblu a concluziei finale dedusă din totalitatea probelor administrate, a ajuns la concluzia că este justă starea de fapt și de drept constatată de prima instanță cu privire la existența infracțiunii, la vinovăția inculpaților, la calificarea faptei reținute în sarcina lui Diug V., Gladun V., Zavtoni A., care concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevante în cuprinsul sentinței.

Concluziile privind vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii menționate au fost bazate pe declarațiile reprezentantului legal al părții vătămate M.Dulea, a martorilor M.Dulea, L.Domenti, I.Moraru, M.Tabuncic, M.Musteață, E.Oprea, A.Varzari, a expertului M.Moldovan, cât și pe raportul de expertiză nr.A.5/8963/2012, probe care sunt descrise amănunțit în partea descriptivă a deciziei, pe care instanța de apel le-a considerat pertinente, concludente și veridice, ce coroborează între ele, se completează unele pe altele și dovedesc cert că, din cauza încălcărilor admise, precum și a inacțiunilor medicilor V.Diug, V.Gladun și a personalului medical A.Zavtoni, care au participat la primirea nașterii, nu au depistat instalarea suferinței acute fetale și starea gravă a fătului, ca urmare copilul B.Dulea s-a născut cu diagnosticul „asfixie obstetricală gravă” ce reprezintă consecințe definitive, și implică din punct de vedere medico-legală infirmitate fizică și psihică a nou-născutei.

Totodată, nerecunoașterea vinovăției de către inculpați, instanța de apel a apreciat-o ca o metodă de apărare și un drept al inculpaților de a nu se autoincrimina, iar versiunea înaintată de aceștia în cadrul procesului penal - una critică, considerând că ei au încercat să prezinte o stare de fapt nereală și neplauzibilă, care să le atenueze răspunderea penală, de rând ce circumstanțele de fapt ale infracțiunii se reliefează din probele administrate de acuzare.

Astfel, instanța de apel a respins argumentele apelanților invocate în apeluri, și anume:

Cu promptitudine, instanța de apel a respins argumentele apelanților invocate în apelurile declarate, și anume:

- a inculpatei *Diug V.*, care a relatat precum că pe data 26.10.2011 era în calitate de consultant de zi în secția de obstetrică al ICSOSM pe etajul 5 la solicitarea șefului secției și C și funcția deținută nu-i permitea participarea la nașterea gravidei *Dulea M.*, dânsa doar asistând-o psiho-emoțional pe parturientă, deoarece aceste afirmații se combat prin declarațiile constante ale: - reprezentantului părții vătămate *M.Dulea*, care a declarat că încă în perioada incipientă a sarcinii a avut o înțelegere cu *Diug V.* și *Zavtoni A.*, ca ele două să-i primească nașterea, fapt confirmat în ședința instanței de apel; - martorului *Dulea M.* (soțul reprezentantului părții vătămate), care a relatat că soția sa, a avut o înțelegere prealabilă cu *Diug V.* și *Zavtoni A.*, ca acestea să-i primească nașterea, iar în dimineața zilei de 26.10.2011 când a venit *Zavtoni A.* în sala de naștere, i-a spus medicului de gardă *Romanova N.* că între *Dulea M.* și *Diug V.* este o înțelegere și că acestea o să-i primească nașterea și ar putea să se supere *Diug V.* dacă nu va fi chemată să primească nașterea; - a inculpaților *A.Zavtoni* și *V.Gladun*.

- precum că fiind în calitate de consultant în secția de obstetrică, funcția dată nu-i permitea participarea la nașterea parturientei *Dulea M.*, deoarece potrivit obligațiilor privind funcția medicului consultant pe Maternitate IMSP ICȘOSM și C, pct.6, sarcina de bază a medicului consultant era asigurarea asistenței medicale obstetrical-ginecologice calificate pacienților, iar potrivit declarațiilor inculpaților *Gladun V.* și *Romanova N.*, rezultă că *V.Diug*, fiind consultant al IMSP ICSDOSM și C, în secția de obstetrică, a avut o implicare activă la primirea nașterilor în cadrul centrului, din proprie inițiativă asupra parturientelor aflate în supravegherea sa pe perioada sarcinii, cât și în cazurile complicate în care urmează să participe la solicitarea medicilor. Însăși din declarațiile lui *Diug V.* și fișei medicale, rezultă că de facto dânsa a primit nașterea împreună cu moașa *A.Zavtoni*;

- precum că învinuirile aduse ei sunt nefondate, deoarece reieșind din fapta stabilită prin rechizitoriu și de către instanță, se constată cu certitudine că *Diug V.* a ignorat normele medicale privind acordarea asistenței medicale, expuse în învinuire în cadrul primirii nașterii la parturienta *M.Dulea*, prin ce a cauzat instalarea unei leziuni cerebrale definitive la făt și invalidizarea ulterioară a acestuia, fapt confirmat și de expertul *M.Moldovanu*, care a explicat că rezultatul scorului Apgar scăzut, obținut la naștere, se datorează personalului medical ce a primit nașterea, în special a medicului *V.Diug*, și moașa *A.Zavtoni*, care au administrat perfuzia de oxitocină, ce a dus la deschiderea forțată și foarte grăbită a uterului, circa 4 cm într-o oră, ceea ce este extrem de mult, nefiind monitorizat BCF, ca rezultat nefiind extras de urgență fătul ce se afla în insuficiență de oxigen, ceea ce rezidă și din pct.6 al raportului de expertiză

nr.A.5/8963/2012, că gravida a fost internată cu o stare generală bună, ca și fătul, iar după circa 7 ore și 45 minute de travaliu, fătul s-a născut cu asfixie gravă obstetricală, de unde s-a dedus că pe parcursul travaliului, personalul de specialitate (medicul de garda obstetrician, medicul curant obstetrician și asistenta/moasa) nu au monitorizat corect evoluția travaliului.

- a inculpatei A.Zavtoni, precum că în rolul său de moașă, poate să primească doar nașterea manuală, dânsa nu conduce nașterea, nu poate diagnostica pacienta și, respectiv, nu poate indica sau stopa administrarea de oxitocină sau a altor medicamente, faptele pentru care a fost învinuită, nu intră în obligațiile sale de serviciu, deoarece, potrivit probelor administrate, declarațiilor reprezentului părții vătămate, a martorilor audiați în instanța de fond, cât și cea de apel s-a stabilit cu certitudine că, Zavtoni A., în calitate de moașă a participat la nașterea parturientei Dulea M., iar din declarațiile martorului V.Musteață, reiese că rolul moașei este unul foarte important, la fiecare 15 minute ascultă bătăile cordului fetal, îndeplinește indicațiile medicului, are grijă de confortul pacientei și în cazul în care apar complicații este responsabilă să informeze despre aceasta medicul care primește nașterea, de unde rezultă că Zavtoni A. în cadrul nașterii a ignorat normele protocoalelor clinice instituționale ale IMSP ICSDOSM și C, nu a monitorizat BCF (bătăile cordului fetal), CTG (cardiotocograma), pacientei M.Dulea și MEF (monitorizarea electronică a fătului), în special după administrarea perfuziei de oxitocină, în rezultat a admis suferința fetală a fătului intrauterin, care nu a fost extras de urgență, aflându-se în insuficiență de oxigen.

- precum că monitorizarea electronică a fătului se făcea în permanență, deoarece din fișa medicală și din raportul de expertiză anterior menționat, s-a dedus că o asemenea monitorizare nu s-a efectuat, nu a fost făcută nici o mențiune referitoare la intensitatea și durata contracțiilor și lipsește o careva înregistrare privind bătăile cordului fetal. Mai mult, instanța a reținut că atitudinea necorespunzătoare a moașei în momentul nașterii a fost dedusă și din comportamentul acesteia, fiindcă din declarațiilor reprezentantului părții vătămate M.Dulea, în acel moment Diug V. o stropea cu apă și o ștergea, iar lui Zavtoni A. i-a sunat telefonul mobil, din discuția la telefon a înțeles că Zavtoni A. se clarifica cu meșterii care îi reparau scara acasă, după care ea le-a contactat pe fiicele sale și le-a întrebat care ar fi doleanțele lor referitor la forma scărilor;

- precum că ar fi anunțat medicul neonatolog Domenti L. cu 20 de minute înainte de expluzia fătului că în sala nr.8 este nevoie de medic neonatolog, deoarece acestea vin în contradicție cu declarațiile martorului Domenti L., care a declarat că nu a fost solicitat medical neonatolog, că o moașă i-a spus că în

salonul 8 posibil naște cineva, însă nimeni nu a chemat-o în acel salon, dar a vorbit cu medicul V.Gladun și acesta i-a explicat că copilul a suferit puțin, dar acum este bine, dânsa a văzut expulzia copilului, însă după ce a fost pus copilul pe burta mamei nu a reușit să facă careva acțiuni, fiind trimisă la o operație cezariană, și ale martorului L.Ciobanu, care a confirmat faptul că în cazul nașterii lui M.Dulea nu s-a solicitat prezența medicului neonatolog, deși acesta trebuia să fie prezent, pentru că după starea fătului la naștere, sigur ar fi fost de suspectat o patologie a copilului care ar fi necesitat o resuscitare promptă cardio-respiratorie. Faptul că medicul neonatolog a lipsit din sala de nașteri în momentul expulziei, și astfel s-a produs înrăutățirea și agravarea hipoxiei nou-născutului, rezultă din concluzia expusă în pct.18 a expertizei române, cât și din declarațiile medicului neonatolog, care a făcut reanimarea nou-născutului prin intubare oro-traheală, și nu prin ventilare pe balon Ambu, care este ineficient pentru gradul de asfixie perinatală cu care s-a născut fătul. Astfel, după expulzia fătului grav afectat, nu au fost instituite măsurile prompte de resuscitare a fătului, mai ales de protezare respiratorie, care să asigure oxigenarea celulelor neuronale, dar a fost plasat de A.Zavtoni pe burta mamei, pe când acesta nu dădea semne de viață;

- precum că au fost întreprinse măsuri de resuscitare a fătului imediat după nașterea copilului de către Domenti L., apoi de către Ciobanu L., care i-a dat oxigen prin mască, apoi adrenalină, deoarece în declarațiile sale L.Domenti a indicat că, după ce a fost plasat copilul pe burta mamei nu a reușit să facă careva acțiuni, fiindcă a fost trimisă la operație cezariană și în sala de naștere nu erau pregătite careva aparate de resuscitare, fiind doar o măsuță cu balon de oxigen, aparatul de aspirare nu funcționa, lucru care îl cunoștea toți, iar implicarea după 7 minute de la expulzia fătului a medicului neonatolog L.Ciobanu a fost ineficientă.

- a inculpatului V.Gladun și avocatului acestuia, precum că inculpatul nu a participat la nașterea parturientei M.Dulea, fiind implicat la altă naștere, acesta a intrat în salon și doar s-a interesat de situația de fapt a parturientei M.Dulea, deoarece potrivit probelor administrate, s-a stabilit cu certitudine că V.Gladun a participat la nașterea parturientei, având o implicație activă, fapt confirmat și prin declarațiile inculpatei V.Diug, care a afirmat că V.Gladun i-a explicat lui Dulea ce trebuie să facă ca să nu sufere copilul, a fost prezent și în momentul expulziei copilului, a pus mâna pe burta parturientei, dar nu poate spune gradul de forțare. Participarea lui Gladun V. la nașterea parturientei Dulea este confirmată și de inculpata Zavtoni A., de reprezentantul părții vătămate M.Dulea, care a relatat că V.Diug l-a rugat pe V.Gladun să o consulte, deoarece este o naștere foarte grea, când dânsa se afla pe masa de nașteri și se chinuia,

V.Gladun a trecut de partea stângă și a apăsato-o de 5-6 ori pe burtă, la ce ea și-a pierdut cunoștința. Revenindu-și a încercat să ridice coatele medicului, însă acesta i-a zis să nu-l împingă; prin declarațiile martorului L.Domenti, care a explicat că în momentul nașterii era A.Zavtoni, care nemijlocit primea nașterea, V.Gladun care era din partea dreaptă a pacientei și moașa E.Oprea de partea stângă și ambii apăsau pe burta mamei, iar Diug V. era amplasată un pic mai în spate. Nu cunoaște din ce motiv apăsau pe burta mamei însă apăsau puternic. Astfel, s-a constatat că în timpul nașterii V.Gladun a aplicat procedeul „Kristeller”, adică apăsarea burții parturientei M.Dulea, pentru expulzia forțată a fătului, ignorându-se protocoalele clinice a instituției care, reieșind din explicațiile expertului M.Moldovan, împingerea fătului după metoda „Kristeller” în R.Moldova nu se întrebuintează, iar din concluziile expertizei române rezultă că apăsarea cu cotul pe burta mamei (metoda presarea abdomenului /toracelui/fundului uterin) în cazul de față nu a fost necesară;

- precum că a acceptat să spună că oxitocina a fost administrată de comun acord cu V.Diug din solidaritate că sunt colegi, deoarece administtrarea oxitocinei parturientei a fost o decizie comună a lui V.Gladun și Diug V., care în declarațiile sale au confirmat faptul dat, lucru afirmat și de inculpata A.Zavtoni, care nu a auzit ca V. Gladun să fi avut vreo obiecție la administrarea oxitocinei, de unde reiese că și V.Gladun nu a efectuat o monitorizare eficientă a parturientei, deși a intrat în sala de nașteri atât înainte, cât și după instalarea perfuziei de oxitocină. Faptul dat fiind confirmat și de reprezentantul părții vătămate M.Dulea, care a declarat că după ce V.Gladun a intrat în sala de nașteri, ea n-a mai fost monitorizată. În sensul respingerii argumentului apărări, instanța a reținut și declarațiile martorului A.Varzari, care a explicat că tot personalul medical la administrarea oxitocinei, urma să anunțe din timp personalul secției reanimare a noul-născutului, ceea ce n-a fost făcut.

La fel, instanța a reținut că nu s-a putut constata dacă a fost sau nu scurt cordonul ombelical, după cum afirmă inculpata Zavtoni A. or, reieșind din pct.30 al raportului de expertiză, măsurarea directă a cordonului ombilical stabilește diagnosticul de cordon scurt. Tot în mod teoretic, s-ar fi impus trimiterea placentei și a cordonului ombilical către laboratorul de anatomie patologică, pentru descrierea acestora, macro- și microscopică (inclusiv lungime, caracteristici morfologice cordon ombilical, placenta).

Instanța de apel, contrar celor invocate de apelanți, a conchis că între vătămarea produsă copilului pe parcursului nașterii și asistența medicală acordată de către inculpați la naștere, există legătura directă de cauzalitate, or, din cauza încălcărilor admise, precum și inacțiunile medicilor V.Diug, V.Gladun

și a personalului medical A.Zavtoni, care au participat la primirea nașterii, nu au monitorizat corect travaliul gravidei și nu au depistat instalarea suferinței acute fetale și starea gravă a fătului, ca urmare copilul Dulea B. s-a născut cu diagnosticul „asfixie obstetricală gravă”, ce reprezintă consecințe definitive, și implică din punct de vedere medico-legală infirmitate fizică și psihică a nou-născutei.

Cu referire la acțiunea civilă, instanța de apel a conchis că solicitarea reprezentantului legal al părții vătămate este întemeiată, or, prejudiciile nepatrimoniale (prejudicii morale), constituie acele consecințe dăunătoare care nu pot fi evaluate în bani, deci cu conținut neeconomic și care rezultă din atingerile și încălcările drepturilor personale nepatrimoniale, precum durerile fizice și psihice, atingerile aduse onoarei, cinstei, demnității, prestigiului sau reputației unei persoane etc. Astfel, în speță, din cauza încălcărilor admise de către inculpați, copilului B.Dulea, în timpul nașterii, i-au fost cauzate vătămări grave, ce implică, din punct de vedere medico-legal, infirmitate fizică și psihică, în rezultat survenind decesul lui.

La stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.41 CEDO și art.3 din Protocolul nr.7 la aceasta, relevând că prejudiciul de xxxx lei, solicitat de reprezentantul legal al părții vătămate este exagerat, condamnarea inculpaților deja fiind în sine o satisfacție, considerând că suma de xxxx lei, încasată de la aceștia, în mod solidar, în beneficiul M.Dulea, în contul prejudiciului moral, va fi suficientă pentru repararea daunelor morale.

Concomitent, instanța de apel a considerat oportună încasarea din contul inculpaților în beneficiul reprezentantului părții vătămate a cheltuielilor de judecată, în mărime de xxxx lei.

Referitor la achitarea *inculpatei Romanova N.*, instanța de apel a precizat că încălcarea din neglijență a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale de către aceasta nu a fost demonstrată conform cerințelor normelor penale, or, atât în ședința de judecată în prima instanță, cât și în cea de apel n-au fost prezentate probe certe și concludente privind săvârșirea de către aceasta a infracțiunii imputate.

6. Împotriva hotărârilor judecătorești au declarat recurs ordinar procurorul, reprezentantul legal al părții vătămate Dulea M. și avocatul acesteia Ciobanu-Nițuleac V., inculpata Diug V. și avocatul acesteia Panov D., inculpata Zavtoni A. și avocatul Dodon I., avocatul Bosîi I. în numele inculpatului Gladun V., care au solicitat:

- procurorul, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, casarea parțială a deciziei în partea stabilirii pedepselor inculpaților Diug V., Gladun V. și Zavtoni A., iar în partea achitării lui N.Romanova - casarea totală, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța

de apel, pe motiv că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel; - a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale; - nu a ținut cont de gradul de pericol social al infracțiunii comise, consecințele ei, că inculpații V.Diug, V.Gladun și A.Zavtoni au săvârșit o infracțiune mai puțin gravă, din domeniul sănătății publice, nu și-au recunoscut vina, nu au contribuit în nici un fel la despăgubirea reprezentantului legal al părții vătămate; - instanța de apel eronat a apreciat juridic faptele constatate în urma administrării materialului probatoriu cu referire la inculpata Romanova N.;

- reprezentantul legal al părții vătămate M.Dulea și avocatul V.Ciobanu-Nițuleac în numele acesteia care, făcând referire la temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel în latura civilă și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea civilă să fie admisă integral, cu încasarea tuturor cheltuielilor de judecată, pe motiv că instanța de apel, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral nu a ținut cont de gravitatea faptei comise și de suferințele psihice prin care au trecut părțile vătămate ca urmare a activității infracționale a inculpaților V.Diug, V.Gladun și A.Zavtoni, astfel că eronat a încasat doar suma de xxxx lei;

- avocatul D.Panov în numele inculpatei V.Diug și inculpata, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, pe motiv că instanța a apreciat arbitrar și eronat circumstanțele cauzei; - urmărirea penală și cercetarea judecătorească nu au fost efectuate obiectiv, complet și sub toate aspectele; - nu a fost probată vinovăția inculpatei, care, deținând funcția de conferențiar universitar, nu putea participa la nașterea gravidei M.Dulea; - toate acțiunile sau inacțiunile indicate în învinuirea adusă inculpatei, și anume de verificare a tactului vaginal, efectuarea cardiotocogramei pacientei, monitorizarea electronică a fătului, monitorizarea corespunzătoare a evoluției travaliului, țineau de obligațiile medicului de gradă și nicidecum a medicului conferențiar. Instanțele judecătorești greșit au reținut faptul că V. Diug a încălcat din neglijență regulile și metodele de acordare a asistenței medicale, însă nu au reținut că neglijența poate avea loc doar dacă este în legătură cauzală cu fișa de post, din care reiese că inculpata nu putea primi naștere, astfel că nici nu putea purta răspundere pentru această naștere; - incorect s-a reținut circumstanța că anume V.Diug urma să primească nașterea copilului, fiind solicitată de partea vătămată, pe când din anul 2006 prin ordinul Directorului instituției date, nașterile la solicitare erau interzise; - stimularea în travaliu a fost efectuată în strictă concordanță cu Ghidul Național de perinatologie; - inculpata în ședința de judecată din 28.03.2016 a fost lipsită de dreptul la apărare, deoarece părții apărării i-a fost respins demersul de a i se acorda termen rezonabil pentru a da apreciere încadrării juridice în discursul său, ceea ce a dus la o amânare neîntemeiată a pronunțării deciziei integrale, care urma să aibă loc la 18.04.2016, dar nu la 03.05.2016;

- avocatul I.Dodon în numele inculpatei A.Zavtoni și inculpata, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6), 8) și 9) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, cu respingerea acțiunii civile, pe motiv că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel. Fapta imputată inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii, deoarece lipsește semnul obligatoriu al infracțiunii și anume existența consecinței faptei ilegale - vătămare gravă a integrității corporale lipsind în acest sens vreun raport de expertiză medico-legală; - faptele de care este învinuită nu sunt prevăzute de lege ca fiind infracțiune; - instanțele au apreciat eronat și arbitrar circumstanțele cauzei; - instanțele nu au stabilit care sunt atribuțiile moașei la naștere, raportul dintre moașă și medic, și dintre moașă și pacient. Astfel, eronat au apreciat rolul inculpatei în procesul nașterii lui M.Dulea, nu au dat apreciere corespunzătoare declarațiilor expertului medic-legist M.Moldovanu și eronat au stabilit că aceasta nu a solicitat prezența neonatologului, astfel că nu a fost probată vinovăția lui A.Zavtoni;

- avocatul I.Bosîi în numele inculpatului V.Gladun, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, pe motiv că hotărârile contestate nu cuprind motivele pe care se întemeiază soluțiile; - nu a fost determinată vinovăția și concretizate acțiunile criminale săvârșite de inculpat; - instanțele nu au dat o analiză proprie acțiunilor fiecărui inculpat, dar s-a limitat doar la citirea declarațiilor martorilor; - instanțele au apreciat eronat și arbitrar circumstanțele cauzei, precum și nu au apreciat fiecare probă invocată, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și veridicității, iar a tuturor probelor în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor; - instanța de apel a ignorat prevederile art.414 Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 15 noiembrie 2016, au fost respinse, ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de procuror, inculpata Diug V. și avocatul acesteia Panov D., avocatul Dodon I. în numele inculpatei Zavtoni A. și inculpată, avocatul Bosîi I. în numele lui Gladun V., admis recursul ordinar declarat de reprezentantul legal al părții vătămate Dulea M. și avocatul Ciobanu-Nițuleac V. în numele acesteia, casată parțial decizia instanței de apel în latura civilă și dispusă rejudecarea cauzei în această parte în aceiași instanță în alt complet de judecată. Celelalte dispoziții ale hotărârii contestate au fost menținute.

Instanța de recurs și-a argumentat decizia adoptată prin faptul că solicitările avocaților și inculpaților privind achitarea lui Diug V., Zavtoni A. și Gladun V. pe învinuirea adusă în baza art. 213 lit.a) Cod penal sunt neîntemeiate, deoarece instanțele de fond corect au constatat că vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii imputate și-a găsit confirmarea în cadrul cercetării

judecătorești, prin probele prezentate de partea acuzării, probe care au fost apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Totodată, a constatat că instanța de apel în latura civilă a omis faptul că în cazul în care cererea de reparare a prejudiciului moral a fost înaintată în instanța de judecată către doi sau mai mulți reclamați și prin hotărârea pronunțată aceasta a fost admisă, prejudiciul moral se încasează aparte dar nu solidar. La fel, instanța a admis acțiunea civilă în partea încasării cheltuielilor pentru acordarea serviciilor de asistență juridică, indicând că acestea sunt confirmate prin bonurile de plată anexate la materialele cauzei în sumă de xxxx lei, fără a lua în considerație bonurile prezente la materialele cauzei, care confirmă cheltuielile achitate pentru acordarea acestor servicii în baza contractelor de asistență juridică.

Astfel, instanța de apel nu a verificat și cercetat în totalitate argumentele invocate de reprezentantul părții vătămate în apel, din care motiv decizia contestată urmează a fi casată parțial în latura civilă.

8. Rejudecând cauza, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017, a fost admis apelul declarat de succesorul părții vătămate Dulea M., casată parțial sentința în partea admiterii în principiu a acțiunii civile și pronunțată o nouă hotărâre în această parte potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de Dulea M. și s-a dispus încasarea prejudiciului moral de la Diug Valentina în beneficiul lui Dulea M. suma de xxxx lei, de la Zavtoni A. suma de xxxx lei și de la Gladun V. suma de xxxx lei, în rest, pretențiile privind încasarea prejudiciului moral au fost respinse.

Totodată, s-a încasat în mod solidar de la Diug V., Zavtoni A. și Gladun V. în beneficiul lui Dulea M. prejudiciul material în sumă de xxxx lei pentru procurarea alimentelor necesare alimentării victimei Dulea B., suma de xxxx lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru înmormântare, suma de xxxx lei cu titlu de cheltuieli pentru achitarea bonei care a îngrijit de Dulea Bianca și suma de xxxx lei cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice, în rest pretențiile privind încasarea prejudiciului material au fost respinse, ca nefondate.

9. Analizând circumstanțele cauzei în latura civilă instanța de apel a conchis că acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Potrivit art. 221 alin. (2) Cod de procedură penală, acțiunea civilă se

înaintează față de bănuit, învinuit, inculpat, față de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi responsabilă de acțiunile învinuitului, inculpatului.

Instanța de apel a menționat că integritatea fizică a persoanei este un atribut esențial și un drept fundamental al persoanei, care în caz de orice vătămare corporală poate pretinde o compensație bănească sau de altă natură atât prin sistemul asigurărilor sociale cât și prin repararea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces.

Astfel, instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt.

În ședința de judecată s-a stabilit cu certitudine că Diug V., Zavtoni A. și Gladun V. au comis infracțiunea de încălcare din neglijență a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale, cu cauzarea vătămării grave a integrității corporale și sănătății.

Potrivit legislației civile, persoana lezată într-un drept de al său are dreptul la repararea integrală a prejudiciului cauzat.

În procesul penal, acțiunea civilă este o modalitate de reparare a prejudiciului cauzat prin infracțiune.

În speță, succesorul părții vătămate a înaintat cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat încasarea prejudiciului material în mărime de xxxx lei pentru cheltuielile legate de îngrijirea copilului, xxxx lei pentru procurarea alimentelor necesare alimentării părții vătămate Dulea B., xxxx lei pentru cheltuielile legate de înmormântare; încasarea prejudiciului moral în mărime de a câte xxxx lei de la fiecare din inculpați și încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de xxxx lei.

La materialele cauzei sunt anexate probele prezentate de către succesorul părții vătămate care demonstrează cheltuielile suportate pentru procurarea alimentelor necesare alimentării părții vătămate Dulea B. și cheltuielile suportate în legătură cu înmormântarea părții vătămate, prin urmare, instanța a admis pretenția de încasare a cheltuielilor pentru procurarea alimentelor necesare alimentării copilului, în măsura confirmării de către succesorul părții vătămate a cheltuielilor suportate în acest sens, inclusiv și cheltuielile cu înmormântarea victimei.

De asemenea, la materialele cauzei se află explicația depusă de Turea E., care a explicat că din perioada iulie 2012 și până în ianuarie 2015 a fost angajată

de familia Dulea ca bonă, pentru a purta de grijă fetei Bianca, născută la 26.10.2011, care se afla într-o stare extrem de gravă și avea nevoie de îngrijire specială, cu un salariu lunar de 5000 lei, care i-a fost achitat lunar toată această perioadă (f.d. 118, vol.III). Astfel, pe parcursul perioadei nominalizate, adică din luna iulie 2012 și până în ianuarie 2015 sunt 30 de luni, cu salariu lunar de 5000 lei, fiind egală suma de xxxx lei și nu suma de xxxx lei, care este solicitată de succesorul părții vătămate.

Reținând cele nominalizate instanța a admis parțial pretenția de încasare a cheltuielilor legate de îngrijirea copilului și a încasat în mod solidar de la inculpați cu titlu de prejudiciu material suma de xxxx lei, în rest, pretențiile au fost respinse, ca neîntemeiate.

Totodată, instanța de apel a considerat neargumentată concluzia instanței de fond privind admiterea în principiu a pretenției privind încasarea prejudiciului moral, or caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerație circumstanțele cauzei în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al părții vătămate. Art. 219 alin.(4) CPP stipulează că, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerație suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Astfel, instanța de fond neîntemeiat și nemotivat a lăsat fără examinare acțiunea civilă în partea prejudiciului moral, care vine în contradicție cu practica CEDO.

Potrivit art. 1422 Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Art.1423 Cod civil stipulează că, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța de apel a reținut că

suma solicitată de către succesorul părții vătămate xxxx lei de la fiecare din inculpați, este una exagerată, totodată, menționând că mărimea prejudiciului moral urmează să fie fixată, ținând cont și de starea materială a inculpaților.

Astfel, instanța a considerat echitabil și proporțional încasarea prejudiciului moral de la Diug V. în beneficiul lui Dulea M. suma de xxxx lei, de la Zavtoni A. suma de xxxx lei și de la Gladun V. suma de xxxx lei.

Dispoziția art. 227 alin.(1) și 2) pct.3) Cod de procedură penală prevede că, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, precum și cheltuielile judiciare cuprind sumele plătite pentru acordarea asistenței juridice, motiv pentru care instanța de apel a conchis de a încasa suma de xxxx lei cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice, în acest sens, fiind anexate bonurile ce certifică suportarea reală a acestor cheltuieli și achitarea de către succesorul părții vătămate a sumei indicate.

Referitor la solicitarea succesorului părții vătămate de a fi încasat prejudiciul material și moral în mod solidar de la părțile civilmente responsabile Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului și Compania Națională de Asigurări în Medicină, instanța de apel a respins, ca nefondat, menționând prevederile art. 1398 Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În speță, a fost stabilit cu certitudine că vinoveți în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 213 lit.a) Cod penal au fost recunoscuți Diug V., Zavtoni A. și Gladun V., care prin acțiunile și inacțiunile lor au cauzat prejudicii succesorului părții vătămate, inclusiv aceștia urmează să fie trași la răspundere civilă delictuală.

10. Împotriva deciziei nominalizate au declarat recurs ordinar avocatul Ciobanu-Nițuleac Vl. în numele succesorului părții vătămate Dulea M. și inculpata Zavtoni A., care au solicitat:

- avocatul Ciobanu-Nițuleac Vl. în numele succesorului părții vătămate, care invocând temeiul de drept prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) CPP, solicită casarea parțială a deciziei contestate în partea respingerii solicitării succesorului părții vătămate Dulea M. de a fi încasat prejudiciul material și moral de la părțile civilmente responsabile: Ministerul Sănătății al RM, Instituția Medico Sanitară Publică Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului și Compania Națională de Asigurări în Medicină, cu pronunțarea unei

noi hotărâri, de a admite integral acțiunea civilă înaintată.

În argumentarea recursului a indicat că succesorului părții vătămate i-a fost lezat dreptul de a i se presta servicii de sănătate în măsura care ar fi în corespundere cu standardele minime, care nu aduc atingere dreptului la viață, la viață privată de familie, un drept inerent ființei umane.

Totodată, dreptul la libera alegere a medicului și instituției medicale este consfințit de art. 33¹ al Legii nr. 411, prin urmare, Dulea M. avea dreptul la asistență obstetricală și ginecologică calitativă, acordată de această instituție.

La fel, a menționat că potrivit Legii cu privire la ocrotirea sănătății, Legii cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului, precum și a Legii cu privire la exercitarea profesiei de medic, finanțarea instituției medico-sanitare în care a avut loc nașterea este finanțată din bugetul public, inclusiv prin intermediul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Răspunderea medicilor și anume a inculpaților, precum și a Instituției Medico-Sanitare Publice Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, a Ministerului Sănătății RM și a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină se impune și este reglementată, inclusiv de următoarele prevederi legale ale Codului civil.

Potrivit art. 1398 Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Art. 1403 alin.(1) CC prevede că, comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăție de prepusul său în funcțiile care i s-au încredințat. Alin. (2) stipulează că comitentul conservă dreptul de regres contra prepusului.

Conform art. 1404 CC, prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcție de răspundere va răspunde solidar în cazul intenției sau culpei grave. Persoanele fizice au dreptul să ceară repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile indicate la alin.(1).

Consideră, că instanța de apel respingând solicitarea succesorului părții vătămate, nu a ținut cont de prevederile legale nominalizate, interpretând în mod eronat legea.

Astfel, potrivit prevederilor date, părțile civilmente responsabile urmează ca împreună cu inculpații să repare prejudiciul material și moral cauzat

succesorului părții vătămate.

Mai mult, instanța de apel în partea motivată nu a indicat motive reale și concrete plauzibile care au determinat să adopte soluția emisă, inclusiv și în dispozitivul deciziei nu s-a expus la solicitarea succesorului părții vătămate privind încasarea de la instituțiile respective a prejudiciului material și moral.

- inculpata Zavtoni A., invocând temeiul prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.6) CPP, solicită casarea deciziei contestate cu remiterea cauzei la rejudecare.

A menționat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate la examinarea apelului de către Zavtoni A. și de avocatul acestuia Dodon I., precum și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

În argumentarea temeiul nominalizat a indicat că pretenția privind încasarea în mod solidar, din contul inculpaților a sumei de xxxx lei pentru achitarea bonei care a îngrijit de victima Dulea B., este neîntemeiat, deoarece în susținerea acestei pretenții succesorul părții vătămate a prezentat o explicație semnată de o persoană, care se pretinde a fi Turea Elena, prin care se menționează că s-a angajat din luna iulie 2012 ca bonă la fetița Dulea B. și că a convenit cu mama acesteia la un salariu în cuantum de 5000 lei, iar salariul i se achita regulat.

Consideră că, explicația persoanei Turea E. nu poate fi admisă și nu poate constitui probă materială nici în procesul penal, nici în procesul civil. Ori, explicația respectivă provine dintr-o sursă imposibil de verificat în instanța de judecată, aceasta fiind prezentată de succesorul părții vătămate, adică de o persoană care nu poate recunoaște documentul respectiv. Mai mult, acest mijloc de probă, nu este prevăzut în nici una din categoriile de probe lista cărora este prevăzută în mod exhaustiv la art. 93 alin.(2) CPP.

Reclamanta a pretins că a angajat-o pe Turea E. în calitate de bonă, dar nu a prezentat actul juridic prin care, conform legii, poate fi dovedită existența reală a angajării acestei persoane și anume contractual individual de muncă.

Art. 289 Codul muncii stipulează - documentele ce confirmă munca la angajatorul persoană fizică, ca document ce confirmă munca la angajatorul persoană fizică servește contractul individual de muncă încheiat în forma scrisă și înregistrat conform art.283 alin.(3).

Astfel, acest document prin care ar fi putut probat faptul angajării nu a fost demonstrat. Cu atât mai mult, reclamanta nu a demonstrat prin probe materiale că a suportat cheltuielile pe care le solicită pentru bonă.

Reclamanta nu poate pretinde că nu a știut că trebuie probe materiale,

contract individual de muncă chiar și din motiv că a avut parte de asistență juridică calificată pe tot parcursul urmăririi penale și a judecării cauzei.

Cât privește pretenția înaintată de succesorul părții vătămate privind încasarea în mod solidar de la toți a sumei de xxxx lei, pentru procurarea alimentelor necesare alimentării victimei, pe care instanța a admis-o parțial încasând suma de xxxx lei, a menționat următoarele. Cu referire la acest capăt de cerere a reținut, prevederile art. 1418 alin.(1) CC.

Referitor la pretenția înaintată de reclamanta privind obligarea pârâților la compensarea cheltuielilor de înmormântare, a indicat că această pretenție depășește limitele învinuirii, deoarece inculpații nu sunt învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 213 lit. b), dar a lit. a) art. 213 Cod penal. Totodată, probe materiale care să dovedească un prejudiciu în această parte, nu s-a prezentat.

Totodată, în partea prejudiciului moral, a reținut că acest prejudiciu este exagerat, iar prin dispunerea încasării prejudiciului moral total în mărime de xxxx lei, instanța de rejudecare a apelului a încălcat art. 436 CPP. Astfel, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15.11.2016, s-a stabilit că suma de xxxx lei acordată succesorului părții vătămate prin decizia instanței de apel este echitabilă și legală, însă la rejudecarea cauzei în apel urmează să se stabilească concret de la fiecare pârât în parte suma care urmează a fi încasată. Însă, instanța de rejudecare a neglijat indicațiile instanței de recurs și a dispus încasarea prejudiciului moral mai mare și anume suma de 130 000 lei.

11. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor declarate, considerându-le inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate.

11.1. Asupra recursurilor declarate a depus referință inculpata Diug V., care a solicitat respingerea recursului declarat de avocat în numele succesorului părții vătămate și admiterea recursului inculpatei Zavtoni A.

11.2. Referință a fost depusă și de Romanova N., care a considerat recursul depus de avocatul succesorului părții vătămate unul neîntemeiat, ce urmează a fi respins.

12. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal dispune inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

Cu referire la recursul declarat de avocatul Ciobanu-Nițuleac în numele succesorului părții vătămate.

Potrivit textului recursului, recurentul invocă temei de casare a deciziei instanței de apel art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, menționând că - *instanța de apel în partea motivată nu a indicat motive reale și concrete plauzibile care au determinat să adopte soluția emisă, inclusiv și în dispozitivul deciziei nu s-a expus la solicitarea succesorului părții vătămate privind încasarea de la instituțiile respective a prejudiciului material și moral.*

Colegiul penal constată că, motivele invocate de recurent nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

După cum rezultă din recurs, autorul acestuia critică hotărârea instanței de apel în latura civilă, în partea respingerii solicitărilor ce țin de încasarea prejudiciilor materiale și morale de la părțile civilmente responsabile și anume: Ministerul Sănătății, Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, precum și Compania Națională de Asigurări în Medicină. Astfel, acțiunea civilă nu a fost admisă integral conform solicitărilor.

Instanța de recurs reține, că acest motiv invocat nu se regăsește în temeiul pentru recurs stipulat în art. 427 alin.(1) pct. 6) CPP.

În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată.

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, poate da o nouă apreciere probelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul penal constată, că aceste prevederi legale, au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel în ce privește latura civilă.

De altfel, din actele cauzei se constată că, anterior, instanța de recurs s-a expus privitor la soluționarea acțiunii civile în partea prejudiciului moral în cazul când cererea a fost înaintată către doi sau mai mulți reclamați, precum și să verifice cerința acțiunii civile care confirmă cheltuielile achitate pentru acordarea asistenței juridice, prin urmare nefiind verificate în totalitate solicitările invocate de reprezentantul părții vătămate în latura acțiunii civile de către instanța de apel și a statuat că cauza urmează a fi rejudecată în această parte de către Curtea de Apel.

Rejudecând cauza, instanța de apel a îndeplinit întocmai prescripțiile menționate de instanța de recurs, dispunând admiterea apelului declarat de succesorul părții vătămate Dulea M., cu pronunțarea unei noi hotărâri în latura

civilă, prin care acțiunea civilă înaintată a fost admisă parțial, cu încasarea prejudiciului moral din contul inculpaților: Diug Valentina a sumei de xxxx lei, de la Zavtoni A. suma de xxxx lei și Gladun V. suma de xxxx lei.

Totodată, s-a încasat în mod solidar de la Diug V., Zavtoni A. și Gladun V. în beneficiul lui Dulea M. prejudiciul material în sumă de xxxx lei pentru procurarea alimentelor necesare alimentării victimei Dulea B., suma de xxxx lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru înmormântare, suma de xxxx lei cu titlu de cheltuieli pentru achitarea bonei care a îngrijit de Dulea Bianca și suma de xxxx lei cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice, în rest pretențiile privind încasarea prejudiciului material au fost respinse, ca nefondate.

Instanța de recurs menționează că instanța de apel corect a soluționat acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Dulea M.

Cât privește argumentul indicat de avocat în numele succesorului părții vătămate că răspunderea medicilor, precum și a Instituției Medico-Sanitare Publice Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, Ministerului Sănătății, cât și Compania Națională de Asigurări în Medicină este impusă și reglementată de prevederile Codului civil, făcând în acest sens referire la normele art. 1398, 1403, 1404 Cod civil, Colegiul penal ține să menționeze.

Răspunderea civilă delictuală este un raport juridic de obligații ce izvorăște dintre fapta ilicită și prejudiciabilă reglementată de art. 1398-1431 Cod civil, care prevede următoarele criterii:

- răspunderea civilă delictuală pentru fapta proprie;
- răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin fapta altei persoane;
- răspunderea pentru prejudiciul cauzat fără vinovăție.

Prin urmare, în speță, intervine răspunderea civilă pentru fapta proprie, însă nu cum face referire partea apărării, la prevederile art. 1403-1404 Cod civil.

În cazul dat, există o disociere a raportului de prepușenie față de contractul de muncă reieșită din natura specifică a exercitării unei profesii.

Un medic acordă asistență medicală în mod independent, pe baza pregătirii sale profesionale și nu în baza unor îndrumări de specialitate acordate de conducerea unității sanitare.

Sub aspectul asistenței medicale acordate, medicul nu este așadar un prepus al organizației sanitare în care este încadrat, ci răspunde singur și personal, pentru fapta proprie.

Referitor la cerința invocată de recurent privind încasarea prejudiciului material și moral de la părțile civilmente responsabile - Ministerul Sănătății,

Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, precum și Compania Națională de Asigurări în Medicină în quantumul solicitat prin acțiunea civilă, precum și prejudiciul moral în mărime de xxxx lei de la fiecare în beneficiul lui Dulea M., instanța de apel just a conchis că această pretenție urmează a fi respinsă, deoarece potrivit art. 1398 Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În speță, vinoveți în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 213 lit.a) Cod penal, au fost recunoscuți și condamnați inculpații Diug V., Zavtoni A. și Gladun V.

Astfel, aceștia prin acțiunile și inacțiunile lor au cauzat prejudicii succesorului părții vătămate, care corect au fost atrași la răspundere civilă delictuală.

Mai mult ca atât, potrivit materialelor cauzei, instituțiile nominalizate, Ministerul Sănătății, Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului și Compania Națională de Asigurări în Medicină nu au fost atrase în proces ca parte civilmente responsabilă.

Prin urmare, argumentele recurentului nu au temei legal, iar instanța de apel, judecând cauza a făcut o amplă analiză tuturor circumstanțelor cauzei, just ajungând la concluzia casării parțiale a sentinței în partea ce ține de acțiunea civilă.

Astfel, erori de drept în speța examinată nu s-au comis, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul ordinar urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

Cu referire la recursul ordinar declarat de inculpata Zavtoni A.

În conformitate cu art. 432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit textului recursului, inculpata Zavtoni A. invocă temei de casare a deciziei instanței de apel pct. 6) alin. (1) art.427 Cod de procedură penală, că *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Analizând textul recursului, Colegiul constată, că deși recurentul invocă temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în esență, aceasta critică soluția instanței de apel, menționând că aceasta nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate la examinarea apelului inculpatei și a avocatului Dodon I. în numele acesteia, astfel nu și-a motivat corespunzător soluția în latura civilă privitor la quantumul prejudiciului material și moral dispus spre achitare în beneficiul succesorului părții vătămate.

Lecturând decizia contestată în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul constată că Curtea de Apel, casând parțial sentința primei instanțe în latura civilă și pronunțând o nouă hotărâre, și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, și s-a pronunțat argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de succesorul părții vătămate Dulea M., iar decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care a dus, la caz, la admiterea acesteia.

Totodată, autorul recursului consideră că instanța de apel a încălcat prevederile art. 436 CPP, neglijând indicațiile instanței de recurs, dispunând încasarea unui prejudiciu moral mai mare și anume a sumei de xxxx lei.

Așadar, ținând cont de cele menționate, instanța de recurs conchide că, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 15 noiembrie 2016, a fost casată parțial decizia contestată în latura civilă și s-a dispus rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată fiind semnalizate mai multe momente, printre care și faptul: - „în cazul în care cererea de reparare a prejudiciului moral a fost înaintată în instanța de judecată către doi sau mai mulți reclamați și prin hotărârea pronunțată aceasta a fost admisă, potrivit legislației în vigoare, prejudiciul moral se încasează aparte și nu solidar”.

Colegiul penal verificând legalitatea soluției instanței de apel, în ce privește prejudiciul moral dispus spre încasare de la inculpata Zavtoni A. în folosul succesorului părții vătămate Dulea M. în mărime de xxxx lei, îl consideră unul echitabil, la care instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 1423 alin. (1) Cod civil coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, iar la determinarea quantumului acestuia, a reținut atât gravitatea suferințelor psihice și fizice ale succesorului părții vătămate, cât și date obiective care certifică acest fapt, și anume că în speță toți inculpații (Diug V., Zavtoni A. și Gladun V) au avut un raport direct de cauzalitate între activitatea infracțională și prejudiciul nepatrimonial suportat, importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale, de impactul acțiunilor acestora asupra vieții părții vătămate Dulea B., căreia i-a fost cauzată leziune cerebrală definitivă, care ulterior a dus la

infirmiitate și deces, nivelul suportării de către succesorul părții vătămate a suferințelor psihice în urma decesului victimei, luându-se în considerație gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, consecințele survenite, precum și măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Mai mult, instanța de recurs reține că legiuitorul nu a prevăzut niciun criteriu după care trebuie evaluat quantumul despăgubirii pentru repararea prejudiciului moral, dar în literatura de specialitate și practica judiciară au fost stabilite anumite criterii de apreciere a prejudiciului moral, legate de: - importanța valorii morale lezate; - durata și intensitatea durerilor fizice și psihice; - tulburările și neajunsurile suferite de victima prejudiciată moral. Aprecierile trebuie făcute *in concreto*, de la caz la caz, în funcție de toate circumstanțele și împrejurările speței, de care s-a condus instanța de apel când a dispus încasarea despăgubirilor morale, reieșind din conduita culpabilă a inculpatului, cât și din suferințele fizice și psihice pe care le-au avut de suportat atât partea vătămată, cât și succesorul acesteia de pe urma acțiunilor inculpaților și care, în quantumul dispus spre încasare și acordat de instanța de apel, este justificat.

La fel, Colegiul consideră corectă concluzia instanței de apel privind încasarea prejudiciului material, reținând în acest sens următoarele.

Astfel, la materialele cauzei sunt anexate probe care confirmă cheltuielile suportate în legătură cu înmormântarea părții vătămate în mărime de xxxx lei, or, prin confirmarea de la ÎI „Barbulat Grigore” se adevărește că au fost efectuate servicii de deservirea înmormântării pe 05.01.2015, fiindu-i achitată suma de xxxx lei, inclusiv și prin lista cu prețuri de la serviciile funerare SC „Rutus-Av” se demonstrează că aceștia au prestat servicii pentru înmormântarea defunctei Dulea Bianca la 05.01.2015, fiindu-le achitată suma de xxxx lei (f.d.108-109, vol.III).

Prin urmare, argumentul inculpatei că pretenția ce ține de compensarea cheltuielilor de înmormântare depășește limitele învinuirii, deoarece inculpații nu au fost învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 213 lit.b) Cod penal, precum și nu sunt probe care să dovedească prejudiciul în această parte, Colegiul penal reține că acestea sunt declarative și contravin materialelor cauzei, deoarece impactul acțiunilor inculpaților au dus ulterior la decesul victimei, iar probele enumerate mai sus confirmă quantumul prejudiciului cauzat, care a fost încasat pentru înmormântarea părții vătămate.

Cât privește argumentul recurentei precum că concluzia privind încasarea în mod solidar de la toți inculpații a prejudiciului material în sumă de xxxx lei

pentru procurarea alimentelor necesare alimentării victimei în beneficiul succesorului Dulea M. este neîntemeiată, deoarece, potrivit art. 1418 alin.(1) Cod civil, în caz de vătămare a integrității corporale, autorul prejudiciului are obligația să compenseze persoanei vătămate cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea legată de alimentarea suplimentară, inclusiv nu au fost prezentate probe că victima a avut necesitate de alimentație suplimentară, instanța le consideră neîntemeiate, care urmează a fi respinse, deoarece nu au suport legal și contravin materialelor cauzei.

Astfel, repararea prejudiciului material cauzat prin vătămarea persoanei, este o formă distinctă a reparării prejudiciului, care nu comportă distincție între pierderea suferită și beneficiul nerealizat și, care, este menită să înlăture sau să compenseze efectele negative produse de faptele ilicite îndreptate împotriva vieții, integrității corporale sau sănătății persoanei.

În acest sens, instanța de apel corect a conchis că reclamanta în susținerea capătului de cerere privind cheltuielile pentru procurarea alimentelor necesare alimentării victimei Dulea B. a prezentat suficiente probe, care confirmă cheltuielile suportate. Mai mult ca atât, din declarațiile succesorului victimei rezultă că copilul era hrănit prin sondă, fiind necesară alimentare specială și suplimentară și anume, cheltuieli suportate pentru hrană și procurarea medicamentelor prescrise în acest sens de către medici, fapt confirmat prin bonuri de plată.

Referitor la temeiul indicat că greșit a fost admisă cererea privind achitarea bonei care a îngrijit-o pe Dulea B., deoarece în confirmarea acestei cerințe a fost prezentată o *explicație* – semnată de o persoană pretinsă a fi Turea E., care a fost angajată pentru victimă în calitate de bonă, însă această explicație nu poate fi admisă ca probă, nu constituie probă, ori provine dintr-o sursă imposibil de verificat în instanța de judecată (art.94 alin.(1) pct.6) CPP), precum și reclamanta a declarat că a angajat-o pe aceasta în calitate de bonă, fără a prezenta actul juridic prin care, poate fi dovedită existența reală a angajării acestei persoane și anume - contractul individual de muncă, or, potrivit art. 289 alin.(1) Codul muncii, ca document ce confirmă munca la angajatorul persoană fizică servește contractul individual de muncă încheiat în forma scrisă și înregistrat conform art.283 alin.(3), Colegiul conchide că, argumentele date, sunt neîntemeiate, reținând următoarele.

Actul juridic pentru care legea sau acordul părților nu stabilește formă scrisă sau autentică poate fi încheiat verbal.

Prin contractul de prestări servicii, o parte (prestator) se obligă să presteze

celeilalte părți (beneficiar) anumite servicii, iar beneficiarul se obligă să plătească suma convenită. Obiectul contractului de prestări servicii îl constituie serviciile de orice natură, adică ceea la ce se obligă prestatorul; cu alte cuvinte, acele acțiuni sau activități care trebuie să le facă prestatorul de servicii pentru care el va fi remunerat. (Ex: contractul de prestare a serviciilor juridice).

Contractul de prestări servicii poate fi încheiat fie în formă verbală, fie în formă scrisă, legea nu obligă persoanele să încheie un contract de prestări servicii într-o anumită formă.

Astfel, în speță între succesorul părții vătămate și Turea El. nu a fost încheiat un contract în formă scrisă, dar verbală, unde părțile au convenit asupra tuturor condițiilor.

Prin urmare, la materialele cauzei, în acest sens este anexată și explicația depusă de Turea Elena, care a relatat toate circumstanțele care au avut loc pe perioada an.2012-2015, menționând faptul că: *“ea începând cu luna iulie a anului 2012, s-a angajat la familia Dulea, ca bonă a fetei pe nume Bianca, născută la 26.10.2011, care se afla într-o stare extrem de gravă și avea nevoie de îngrijiri speciale. Au convenit cu Dulea M. la un salariu lunar de 5000 lei, care i-a fost achitat regulat. A lucrat în această familie până în luna ianuarie 2015.”*

Reținând cele nominalizate, instanța de apel corect a admis pretenția data, încasând cheltuielile legate de îngrijirea copilului, încasând în mod solidar de la Diug V., Zavtoni A. și Gladun V. suma de xxxx lei.

Faptul că succesorul părții vătămate nu a încheiat un contract individual de muncă potrivit art. 289 Codul muncii, precum și faptul că recurenta nu este de acord cu explicația depusă de Turea E. considerând că aceasta nu poate fi pusă ca probă în confirmarea cerințelor privind prejudiciul material, aceasta nu poate servi temei ce ar duce la respingerea acțiunii civile privind achitarea bonei care a îngrijit-o pe victimă.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414 – 419 Cod de procedură penală, iar temeiul invocat de recurent prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6), nu și-a găsit confirmare din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în decizia instanței de apel, în sensul casării hotărârii judecătorești și prin urmare, se impune inadmisibilitatea recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

13. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de avocatul Ciobanu-Nițuleac Vladimir în numele succesorului părții vătămate Dulea Marcela și inculpata Zavtoni Axenia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2017, în cauza penală în privința lui *Diug Valentina, Zavtoni Axenia și Gladun Valeriu*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 februarie 2018.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti